

Jaarverslag 2023

Het nieuwe bestuur dat in juli 2022 aan de slag ging, heeft een druk 2023 achter de rug en het ziet er niet naar uit dat het in 2024 rustiger wordt. De behoefte aan ruimte is groot, voor woningen, bedrijven, windturbines, zonnevelden, natuur en last but not least weidevogels. Voor ons als bestuur is het niet altijd gemakkelijk om een afgewogen besluit te nemen over wat wél en wat niet kan of wat de beste keuze is. De goede contacten met de bestuurders van de Lopikerwaardgemeenten die we inmiddels hebben opgebouwd zijn daarbij van grote waarde. Door middel van het gesprek in een vroeg stadium zijn wij bij veel ontwikkelingen betrokken en krijgen wij de kans om invloed uit te oefenen. En waar aanvragen van een bestemmingswijziging of omgevingsvergunning knellen met de cultuurhistorische en/of natuurwaarden in het buitengebied, willen wij graag mogelijkheden inbrengen ter verbetering van de plannen.

Een voorbeeld hiervan is het opstellen van een gemeenschappelijke visie en een eenduidig beleid op het Groene Hart en specifiek de Lopikerwaard. De WBL is betrokken bij het Utrechts Programma Landelijk Gebied (UPLG), een visie voor de Utrechtse Waarden (het Utrechtse deel van het Groene Hart) waaraan iedereen, dus landelijke overheid, provincie, gemeenten en waterschap, zich dient te houden bij besluitvorming.

Algemene ledenvergadering

Op 5 april 2023 kon er weer een algemene ledenvergadering worden gehouden. In 2022 kon deze bijeenkomst niet doorgaan vanwege corona. De vergadering vond plaats op Het Beloken Land, het succesvolle weidevogelgebied nabij Montfoort. We startten met een wandeling (of rondrit) om het weidevogelgebied heen met alle nodige informatie van de vogelkenners. Alle deelnemers hebben genoten van de aanwezige weidevogels. Daarna volgde de vergadering, die werd bijgewoond door ongeveer 25 betrokken donateurs.

Met een dankwoord en een cadeautje werd afscheid genomen van Theo Hattink (penningmeester), Marco Buiteelaar (bestuurslid) en Tineke Honkoop (redacteur van het WBL Magazine).

Donateursdag

De jaarlijkse donateursdag vond plaats op 7 oktober 2023. Deze dag is bedoeld als een gezellige en interessante bijeenkomst voor de donateurs, waarbij zij de kans krijgen met elkaar kennis te maken en van gedachten te wisselen. De bestemming was de Proeftuin van Linschoten. Dat is een biologische tuinderij op een plek waar voorheen een perenboomgaard was. Eigenaresse Natascha Boel is in 2022 begonnen met de opzet van deze moestuin en de donateurs vonden het fantastisch om te zien wat er allemaal groeit en bloeit, een lust voor het oog en de maag! Daarna volgde een rondleiding met een gids door het dorp Linschoten en de middag werd afgesloten met een drankje en een hapje in Dorpshuis De Vaart.

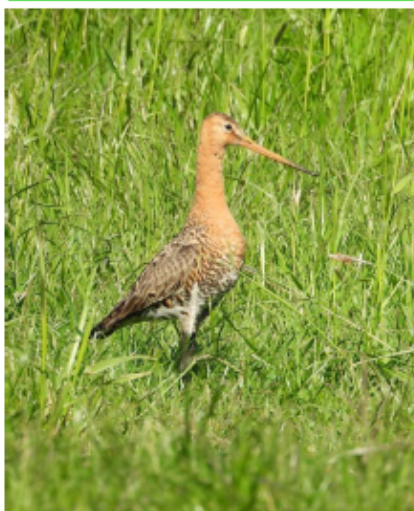
Een verslag met foto's vindt u op de website: werkgroepbehoudlopikerwaard.nl/donateursdag-2023/

Weidevogels

Dat het niet goed gaat met weidevogels is algemeen bekend, terwijl er in de Lopikerwaard toch veel organisaties betrokken zijn bij het beheer en de bescherming. Om die organisaties kennis te laten maken met elkaars ervaringen, inzet en doel, hebben wij op 18 januari 2023 op Het Beloken Land in Montfoort een bijeenkomst georganiseerd voor alle betrokkenen.

Na een ronde waarin elke organisatie zich kort voorstelde was er ruimte voor gesprek en discussie. Het werd een waardevolle avond waarbij ook vervolgesprekken tot stand zijn gekomen.

De weidevogelbijeenkomst was ook het Algemeen Dagblad opgevallen. In maart hadden Leen Verkaik, Gijs van Kempen, Leon Snoek en ondergetekende een interview met een correspondent van het Algemeen Dagblad.

Op 1 april 2023 verscheen in het Algemeen Dagblad editie Utrecht Zuid een paginagroot artikel met de kop: *De kat en de ooievaar, of toch de weidevogel?*

Na de bijeenkomst op 18 januari kwam natuurlijk de vraag hoe je het beheer in de Lopikerwaard succesvoller kan maken. Het ligt voor de hand dat in andere weidevogelgebieden dezelfde problemen spelen en de vraag is hoe ze er daar mee omgaan. We kunnen ongetwijfeld het nodige van elkaar leren. Daarom zijn een aantal bestuursleden en enkele leden van weidevogelorganisaties op bezoek gegaan bij het Collectief Eemland. Een inspirerende dag waarop we veel leerden en ideeën opdeden. We blijven ons inzetten voor beter weidevogelbeheer en bij het Collectief Lopikerwaard melden zich steeds meer agrariërs voor maatregelen die de weidevogels helpen. Bij de provincie Utrecht is inmiddels extra geld beschikbaar.

Een verslag van deze bijeenkomst is op de website te vinden: werkgroepbehoudlopikerwaard.nl/weidevogelbijeenkomst-op-het-beloken-land-succesvol/

Vrijkomende agrarische bebouwing

Bij vrijkomende agrarische bebouwing (VAB) zien we soms bedrijven die naar de mening van de WBL op een bedrijventerrein thuishoren.

Vaak begint het klein maar een bedrijf dat succesvol is heeft snel meer ruimte nodig. Het zou goed zijn om daar paal en perk aan te stellen en te zorgen dat bedrijven van het begin af aan weten wat mag en wat kan. Tot nu toe is er geen éénduidig beleid en bekijken de verschillende gemeenten in de Lopikerwaard het per geval. Dat maakt het voor inwoners en bedrijven niet duidelijk welke keuze zij kunnen of moeten maken. De provincie Utrecht wil nu voor de gehele Lopikerwaard duidelijke regels over mogelijke bestemmingen van VAB, iets wat de WBL toejuicht.

Gemeente Montfoort is hierbij pilotgemeente. Stichting Hugo Kotestein (SHK) en de WBL nemen inmiddels actief deel aan het participatieproces. Zo is het splitsen van een voormalige boerderij in twee of meer woningen bij sommige gemeenten een moeizaam proces terwijl het op een eenvoudige manier nieuwe woningen toevoegt zonder dat er (bij) gebouwd hoeft te worden. Voor het verbouwen van een stal of schuur naar een woning geldt hetzelfde.

Ook kun je denken aan andere woonvormen zoals een Knarrenhof waarbij een groep senioren met elkaar op een voormalige boerderij woont en elkaar zo nodig tot steun is. De WBL is sterk voorstander van dit soort ontwikkelingen en bepleit het vereenvoudigen van de procedures om dit mogelijk te maken.

Gemeente Montfoort

De gemeente Montfoort heeft de WBL gevraagd om mee te denken over de uitbreiding van weidevogelkerngebieden en nieuwe regels voor de paardenhouderij. U hebt dit uitgebreid kunnen lezen in het WBL Magazine december 2023 (terug te vinden op de website).

Duurzaamheidsprijs Montfoort

Sinds 2017 reikt Platform Duurzaam Montfoort jaarlijks de Duurzaamheidsprijs uit.

Dit jaar was het thema biodiversiteit en er waren maar liefst acht genomineerden waarvan de WBL er één was, iets waar we best trots op mogen zijn. De gedeelde 1e prijs ging naar Ramona Schalkwijk (boerderij Bloemenweidemelk) en Koos en Marina van der Wind (bewuste melkveehouderij), twee boerenbedrijven die laten zien dat boeren en natuur goed samen kunnen gaan. Terechte winnaars! Zie onze website: werkgroepbehoudlopikerwaard.nl/duurzaamheidsprijs-van-duurzaam-montfoort-2023-uitgereikt/

Zienswijzen

In 2023 heeft de WBL een record-aantal zienswijzen ingediend. Soms om een plan beter te maken maar vaker ook omdat we het ergens echt niet mee eens kunnen zijn.

Zienswijze Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) plan MER windenergie Provincie Utrecht 2023 onderdeel Lopikerwaard en Groene Hart

In maart 2023 heeft de WBL een zienswijze ingediend naar aanleiding van dit plan waarbij veel zoekgebieden voor windturbines in de Lopikerwaard en het Groene Hart zijn gesitueerd. Een groot deel van het open landschap is de laatste decennia al verloren gegaan door verstedelijking en de komst van windturbines betekent een verdere aantasting. Voorts maken wij ons grote zorgen over de weidevogels. Weidevogels en windturbines gaan nu eenmaal niet samen want weidevogels blijven erbij uit de buurt. De WBL streeft juist naar uitbreiding van weidevogelkerngebieden en verbetering van het broedsucces en het plaatsen van windturbines zou hierbij funest zijn.

Ook de overlast voor inwoners is een punt, want de zoekgebieden zijn te dicht bij bebouwing gekozen. Het standpunt van de WBL is dat er beter gekeken kan worden langs snelwegen waar toch al veel beroering en geluidshinder is.

De plannen voor windturbines naast bedrijventerrein De Copen in Lopik en in de polder Rijnenburg nabij Utrecht leveren naar verwachting voldoende energie op voor de regio. Voor zonne-energie zijn er nog voldoende daken beschikbaar, daar moeten we onze kostbare (landbouw) grond niet aan verspillen. De WBL heeft aangegeven altijd de voorkeur te geven aan goed overleg. De discussie rond de locatie van windturbines en zonnenvelden is nog niet ten einde. Wij blijven een vinger aan de pols houden.

Zienswijze Ontwerp Provinciaal Programma Wonen en Werken 2023

Dit programma omvat uitbreidingslocaties voor woningbouw en bedrijventerreinen per gemeente in de Lopikerwaard. Het betreft de volgende vier locaties:

Verplaatsing Roba Metals B.V. van IJsselstein naar bedrijventerrein De Copen in Lopik

De WBL is - onder voorbehoud - voorstander van verplaatsing van het bedrijf Roba Metals B.V. naar Lopik. In IJsselstein komt er dan een flink stuk grond vrij voor woningbouw. Vereiste is wel dat daar gebouwd gaat worden voor starters, senioren en statushouders. Echter, er gaat wél buiten de rode contouren gebouwd worden bij De Copen, in cultuurhistorisch waardevol agrarisch landschap, grenzend aan Natuurnetwerk Nederland (NNN)-gebied. Wij missen in de plannen de compensatie hiervoor en voldoende landschappelijke inpassing is een vereiste.

De laatste 40 jaar is al ongeveer 40% van het open, eeuwenoude cultuurhistorische landschap in het Groene Hart verdwenen, mede doordat er bij alle woonkernen steeds maar weer een 'straatje bij' komt. De WBL wil er in het geval van Roba Metals B.V. dan ook alleen in meegaan als er een convenant met de gemeente IJsselstein wordt opgesteld waarin wordt gegarandeerd dat de vrijko-

mende ruimte benut wordt voor woningbouw voor starters, senioren en statushouders. En dat dan door de ladder van duurzame verstedelijking afgezien wordt van buiten stedelijk bouwen zoals in het Kromme IJsselgebied of weer een 'straatje erbij'.

De Bleek, Montfoort

De Bleek is een uitbreidingslocatie aan de westkant van Montfoort. Het gehele plan behelst circa 500 woningen, in de eerste fase ruim 200 woningen. De rode contouren worden fors overschreden en het plan ligt nabij een weidevogelgebied. We begrijpen dat er een dringende behoefte is aan nieuwe woningen en deze locatie is tot stand gekomen na een lang participatieproces. Daarom stemt de WBL, ondanks genoemde bezwaren, in met deze locatie onder voorwaarde dat de ontginningsstructuur met stroomruggen behouden blijft. Het verlies aan weidevogelgebied zou elders in de Lopikerwaard gecompenseerd moeten worden. De WBL wil graag in gesprek blijven met de gemeente Montfoort over de verdere invulling van het plan en de volgende fasen.

Lopik

Het gaat om kleine locaties van 50 woningen in Lopikerkapel en Cabauw. Aandacht voor behoud van doorzichten is van belang.

IJsselstein, Ruimtevaartbaan

Hier liggen totaal 81 woningen buiten stedelijk in een laatste stukje groen aan de rand van IJsselstein terwijl er met de verplaatsing van Roba Metals B.V. naar bedrijventerrein De Copen in Lopik binnen IJsselstein heel veel ruimte vrij komt. Daarom is de WBL tegen dit plan.

Zienswijze Achthoven Oost 3 Montfoort

Betreft een aanvraag voor uitbreiding van een dagbesteding voor senioren. De WBL vindt dat een mooi plan. Er is veel vraag naar dagbeste-

ding voor thuiswonende ouderen en een dergelijk plan past in onze visie bij de economische activiteiten die boeren kunnen ontwikkelen naast een agrarisch bedrijf. In onze zienswijze geven we dat dan ook aan, met als toevoeging een flinke vergroening van het erf.

Zienswijze Achthoven Oost 13 Montfoort

De WBL en SHK staan voor het volgende feit dat de gemeente Montfoort het bedrijf RvR Betonpomp Verhuur B.V. in het landelijk gebied heeft ondergebracht en niet op een bedrijventerrein. Wij begrijpen de afweging die de gemeente heeft gemaakt wat betreft de sanering van het terrein. Volgens WBL en SHK zou hier wel een ruime compensatie in uitstraling en natuur tegenover moeten staan. Hiertoe hebben de WBL en SHK een aantal aanbevelingen gedaan met betrekking tot een beeldkwaliteitsplan, kleurstelling van de gevel, dak overstek, aanplant van groen en de verharding. WBL en SHK denken dat deze aanbevelingen kwaliteit verhogend en niet zeer ingrijpend of kostbaar zijn en dat de aanvrager zich hierin zou moeten kunnen vinden. In februari 2024 is de definitieve aanvraag voor de omgevingsvergunning gepubliceerd.

Zienswijze Cattenbroekerdijk 34 Linschoten

Dit gaat over een bestaande varkensflat waar de eigenaar wil uitbreiden van 13.000 naar 18.000 dieren. De WBL vindt uitbreiding van intensieve veehouderij in de Lopikerwaard onwenselijk in verband met het milieu, stikstof, stank en dierenwelzijn. Het is een lastig dossier waarbij het erop lijkt dat de eigenaar op een creatieve manier met het bouwvlak en de regels omgaat. Medio februari 2024 lijkt het erop dat de provincie Utrecht de plannen een halt toeroept, een positieve ontwikkeling naar de mening van de WBL.

Zienswijze Waterberging natuurgebied Willeskop

In maart 2023 heeft de WBL een zienswijze ingediend naar aanleiding van de plannen van het Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden (HDSR) om in natuurgebied Willeskop waterberging mogelijk te maken. Natuurgebied Willeskop is een gebied met hoge natuurwaarde met de Natuurnetwerk Nederland (NNN)-status. Een forse ingreep zoals dit kan alleen als er aantoonbare winst is voor de natuur en als risico's zoveel mogelijk worden vermeden. Risico's zien wij vooral in de waterkwaliteit wanneer waterberging nodig blijkt: is die dan gegarandeerd of is er het risico dat er vervuild water binnenkomt? De mogelijke schade is nog groter wanneer vervuild water het reservaat Benschop binnenstroomt. De daar aanwezige schraalgraslanden zijn zeer gevoelig voor vervuiling en/of bemesting. Natuurverbetering zien wij vooral in verbetering van de rietkragen langs de plas en het helofytenfilter dat nu niet functioneert. Ook hebben wij aangegeven dat het behoud van de oude hakhoutstoven langs de Noordzijdse kade belangrijk is. Verder vinden wij dat de beoogde waterspeelplaats geen goed idee is in een natuurgebied. Wij zijn blij met de reactie van het waterschap. Er is aandacht voor riet en het helofyten-

filter en de hakhoutstoven blijven bewaard. De waterkwaliteit zou geborgd moeten zijn en er komt geen waterspeelplaats, maar een educatieve plek.

Nedereindse Plas

De Nedereindse plas ligt weliswaar buiten de Lopikerwaard maar voor de WBL is het een te belangrijk gebied om niets te doen tegen de plannen van de gemeente Utrecht. Het dossier van de voormalige 'Put van Weber' is eindeloos en het is heel spijtig dat sanering van de plas op niets is uitgelopen. Gemeente Utrecht wil nu de recreatiewaarde verhogen, iets wat onder voorwaarde van natuurbehoud alleen maar is toe te juichen. Gemeente Utrecht wil ook zonnepanelen op de oostelijke plas leggen. Het is echter niet bekend is wat er met de waterkwaliteit gebeurt als er zonnepanelen op zo'n diepe plas komen te liggen. Wat we wél weten is dat er in de winter veel watervogels op de plas liggen die er ook hun voedsel vinden. In de zomer is het een foeraargeergebied voor verschillende soorten vleermuizen. In de huidige staat is

het een waardevol natuurgebied, helaas zonder enige status. De WBL is van mening dat zonnepanelen op daken horen, daar is voorlopig nog ruimte genoeg. Samen met vertegenwoordigers van IVN, Vogelwacht Utrecht en GPIJ (Groenplatform IJsselstein) zijn we hierover in gesprek met de gemeente Utrecht en hopen we het tij te kunnen keren.

WBL Magazine en digitale nieuwsbrief

Het aantal edities van het WBL Magazine is teruggebracht van drie naar twee per jaar. Hierdoor is kostenbesparing mogelijk, want het drukken en verspreiden kost veel geld en is door het papiergebruik minder duurzaam. In het magazine plaatsen we de beschouwende artikelen waar we wat dieper op de materie ingaan en in de digitale nieuwsbrief korte artikelen en nieuwsfeiten van allerlei aanverwante onderwerpen en organisaties. In 2023 zijn er zes digitale nieuwsbrieven verstuurd naar ruim 300 adressen. Het streven is om het bereik te vergroten, dus stuur de nieuwsbrief door naar andere geïnteresseerden. Wij hopen dat onze donateurs en relaties met veel plezier deze uitgaven lezen en zo op de hoogte blijven van alle ontwikkelingen in onze mooie Lopikerwaard.

februari 2024,
Irene Schuller, secretaris

Alle foto's bij dit jaarverslag zijn van Gijs van Kempen: grutto, hazen bij waterberging Willeskop en windstijte (hieronder).

